

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ І РЕСУРСОВІДДАЧІ У БУДІВНИЦТВІ

I. *Вступ.* Забезпечення ефективності та ринкової конкурентоспроможності будівельного виробництва безпосередньо залежить від вирішення задач ресурсозбереження і ресурсовіддачі.

Разом із тим ця проблема настільки важлива, настільки дуже складна, і потребує комплексного і системного підходів до розв'язання конкретних задач.

Із цією метою автором пропонується комплексна система ресурсозбереження і ресурсовіддачі у будівництві (КСРЗРвБ).

II. *Постановка задачі.* Комплексний підхід передбачає розв'язання конкретних задач із забезпечення економного і раціонального споживання виробничих ресурсів (насамперед, матеріальних і трудових) на всіх етапах інвестиційного процесу, зокрема на стадії:

дослідження товару і ринку;
підготовки ескізного проекту, техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) і техніко-економічних розрахунків (ТЕР);

розробки проектно-кошторисної документації;

виконання капітального будівництва;

уведення об'єктів у дію, тобто початку виробничої експлуатації створених об'єктів;

повного освоєння проектних потужностей створеного потенціалу.

Для наочності комплексну систему ресурсозбереження і ресурсовіддачі у будівництві можна показати за допомогою схеми (рис. 1) [1].

У свою чергу, системний підхід як друга невід'ємна й обов'язкова складова частина комплексної системи ресурсозбереження і ресурсовіддачі у будівництві передбачає розв'язання конкретних задач у процесі поточної виробничо-господарської діяльності, зокрема:

формування характеризуючих показників ресурсозбереження і ресурсовіддачі;

визначення планових величин показників;

забезпечення виконання планових величин показників;

систематичний техніко-економічний аналіз стану виконання;

оцінка впливу абсолютних і відносних відхилень, установлення причин;

виявлення резервів і регулювання.

Системний методологічний підхід до розв'язання конкретних задач ресурсозбереження і ресурсовіддачі подано на рис. 2.

III. *Результати.* Як характеризуючі показники пропонуються коефіцієнти ресурсозбереження (K_{pz}) і ресурсовіддачі (K_{pv}).

Коефіцієнт ресурсозбереження (K_{pz}) характеризує рівень витрат матеріальних і трудових ресурсів на виконання

одиниці обсягу будівельно-монтажних робіт і визначається відношенням сумарної вартості витрат матеріальних і трудових ресурсів до вартості виконаних робіт за формулою

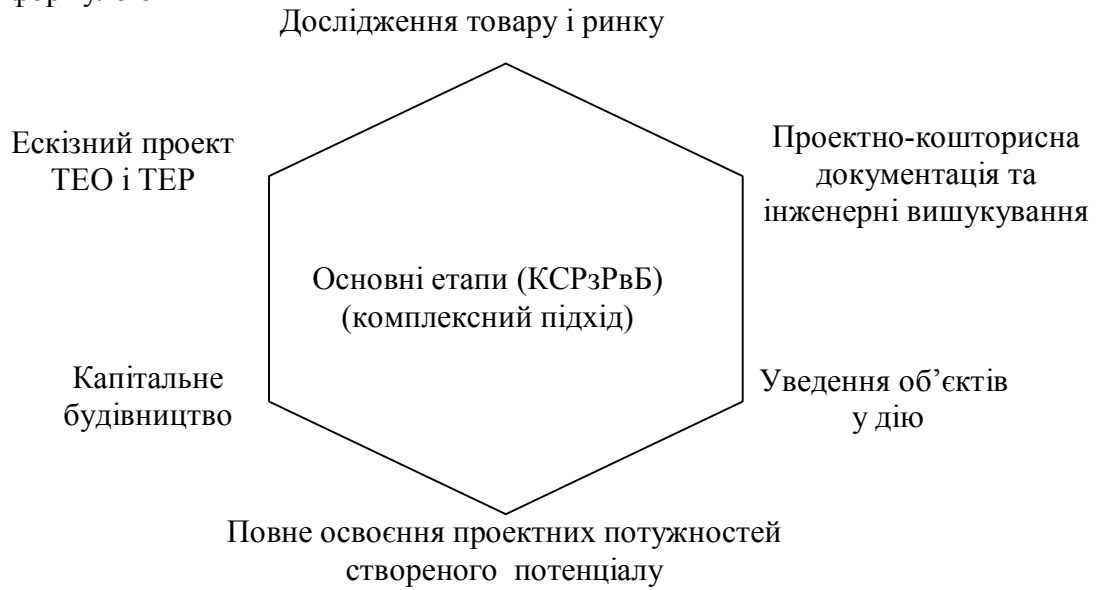

Рис. 1. Схема освоєння основних етапів комплексної системи ресурсозбереження і ресурсовіддачі у будівництві

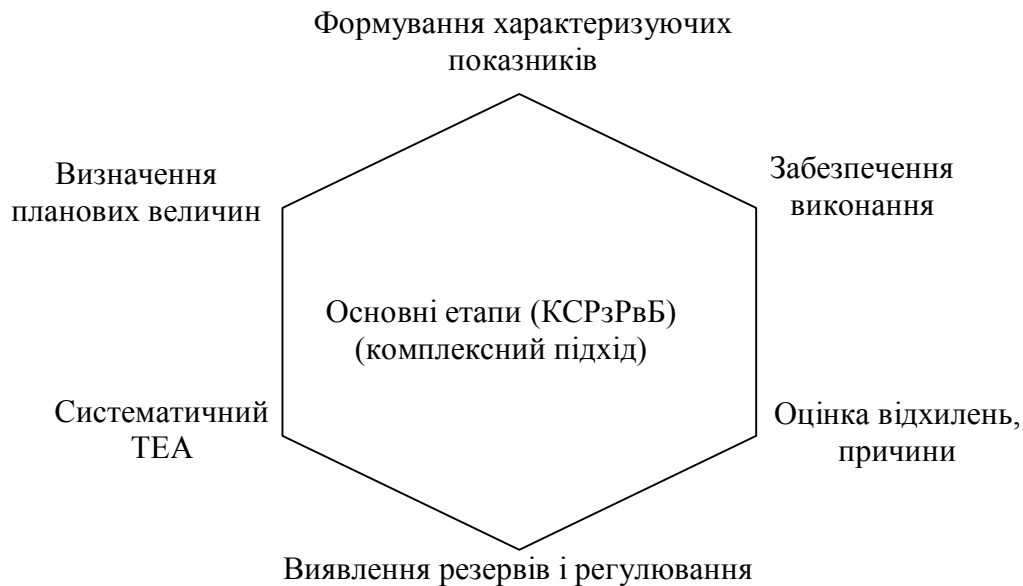

Рис. 2. Схема системного підходу до вирішення конкретних задач ресурсозбереження і ресурсовіддачі

$$K_{pz} = \frac{B_{mp} + B_{тр}}{B_{БМП}} < 1,$$

де B_{mp} – вартість витрат матеріальних ресурсів, тобто вартість матеріалів, виробів і конструкцій;

$B_{тр}$ – вартість витрат трудових ресурсів, тобто вартість витрат заробітної плати;

$B_{БМП}$ – вартість виконаних будівельно-монтажних робіт.

Коефіцієнт ресурсовіддачі (K_{pv}) характеризує вартість одиниць виконаних обсягів будівельно-

монтажних робіт на одиницю витрат матеріальних і трудових ресурсів за формулою [2]

$$K_{pv} = \frac{B_{БМП}}{B_{mp} + B_{тр}} > 1.$$

Слід зауважити, що планові величини коефіцієнтів ресурсозбереження і ресурсовіддачі визначаються плановою величиною коефіцієнта рентабельності будівельної продукції. Це можна зобразити у вигляді такої графічної залежності (рис. 3):

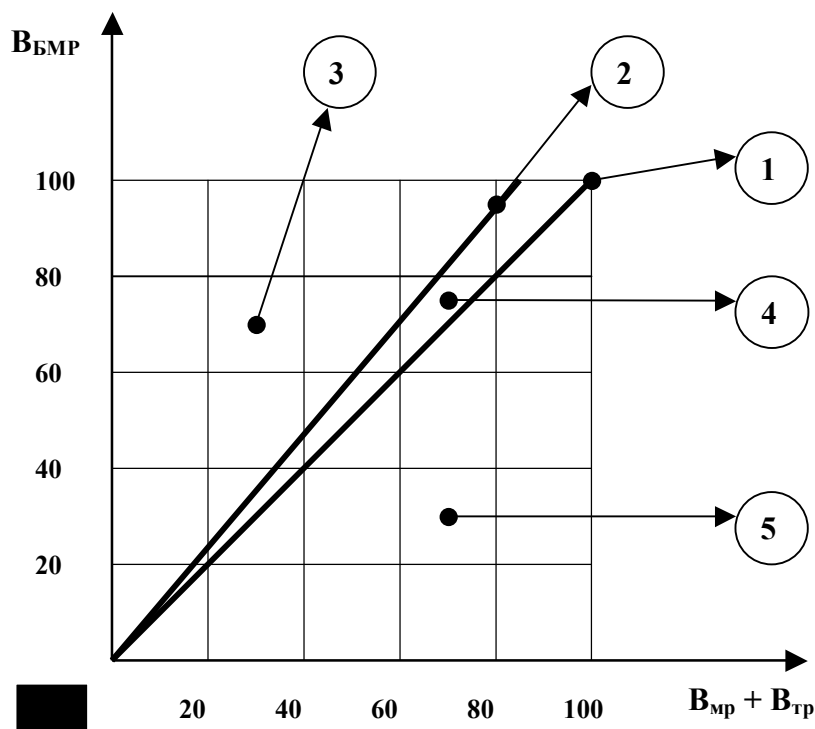

Рис. 3. Графічна характеристика ресурсозбереження і ресурсовіддачі

При цьому:

1 – лінія самоокупності (безбитковості) витрат виробничих ресурсів;

2 – лінія ресурсовіддачі при рентабельності витрат 20%;

3 – зона ресурсозбереження;

4 – зона ресурсовіддачі;

5 – зона ресурсозбитковості.

IV. *Висновки.* Проведені наукові дослідження комплексних і системних методологічних підходів до розв'язання задач ресурсозбереження і ресурсовіддачі (КСРЗРвБ) надають можливість зробити науково-практичні висновки про найбільш ефективні науково-практичні методологічні підходи, зокрема: науково-аналітичні;

інформаційно-аналітичні;
оперативні управлінсько-бухгалтерські;
фінансово-економічні;
техніко-економічні;
економіко-математичні.

Застосування визначених науково-методологічних підходів здійснюється через застосування найбільш характерних і ефективних методів наукових досліджень і розробок, а саме: аналізу і синтезу, групування і диференціації, наукового обґрунтування й узагальнення тощо.

Сукупність обґрунтованих науково-методологічних підходів і конкретного ефективного інструментарію спрямовується на забезпечення комплексного і системного розв'язання теоретичних і практичних задач.

Поряд із цим науково-методологічна складова науково-теоретичних

досліджень і науково-практичних розробок потребує інноваційного реформування й удосконалення з активним залученням комп'ютерної техніки.

Важливість вирішення проблеми ресурсозбереження і ресурсовіддачі обумовлює необхідність планування й упровадження науково-інноваційних заходів, спрямованих на підвищення якості праці (продуктивності праці) та на забезпечення економного і раціонального використання матеріальних і трудових ресурсів. Саме на ці заходи належить спрямовувати значну частину власного капіталу, адже такі капітальні витрати мають найвищий рівень ефективності (0,25 – 0,5) і окупаються протягом 2 – 4 років.